

ПРИКАЗ30.12.2015

г. Казань

БОЕРЫК1134-п

“Татарстан Республикасы
туфракларында авыр
металларның фон күләме”
региональ нормативларын
раслау турында

2002 елның 10 гыйнварындагы “Әйләнә-тирә мохитне саклау турында” № 7-ФЗ Федераль законның 6 статьясын үтәү максатында, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының “Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгы мәсьәләләре” 06.07.2005 № 325 карары белән расланган Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгы турында нигезләмә, Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгының “Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгы тарафыннан туфракларның региональ сыйфат нормативларын билгеләү тәртибен раслау турында” 10.07.2013 № 382-п боерыгы нигезендә, хужалык яки башка төрле эшчәнлекнең әйләнә-тирә мохиткә йогынтысын жайга салу максатларында боерык бирәм:

1. Кушымтага нигезләнеп, “Татарстан Республикасы туфракларында авыр металларның фон күләме” региональ нормативларын расларга.

2. “Татарстан Республикасы туфракларында авыр металларның фон күләме” региональ нормативларының гамәлдәге вакытын шушы Боерыкны бастырып чыгарганнан алып вәкаләтле федераль дәүләт хакимияте органнары тарафыннан әйләнә-тирә мохитнең тиешле сыйфат нормативлары гамәлгә кертелгәнчегә кадәр билгеләргә.

3. Хокукый тәминат бүлегенә (В.А.Тронин) әлеге Боерыкның Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгында теркәлүен тәмин итәргә.

4. Әлеге Боерык үтәлешен контрольдә тоту жаваплылыгын министрның беренче урынбасары Р.И. Камаловка йөкләргә.

Министр

Ф.С. Габделганиев

Татарстан Республикасы Экология һәм
табигый ресурслар министрлыгының
30.12. 2015 № 1134-п боерыгы
белән расланды

“Татарстан Республикасы туфракларында авыр металлларның фон күләме” региональ нормативлары

1. “Татарстан Республикасы туфракларында авыр металлларның фон күләме” региональ нормативлары Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгының “Татарстан Республикасы Экология һәм табигый ресурслар министрлыгы тарафыннан туфракларның региональ сыйфат нормативларын билгеләү тәртибен раслау турында” 10.07.2013 № 382-п боерыгы нигезендә, Татарстан Республикасы туфракларының литологик сыйфатламаларын (Таблица) исәпкә алып эшләнде һәм Татарстан Республикасы туфракларында авыр металлларның (Cd, Pb, Co, Cu, Ni, Zn, Cr, Mn) фон күләмен билгели.

2. “Татарстан Республикасы туфракларында авыр металлларның фон күләме” региональ нормативлары туфракларны һәм жирләрне авыр металллар белән пычрануны чикләү һәм пычрану дәрәжәсен регламентлау, Татарстан Республикасының туфрак биоценозларына һәм барлык категория жирләрәндәге экосистемаларга тискәре йогынтыны бетерү максатларында билгеләнә.

3. “Татарстан Республикасы туфракларында авыр металлларның фон күләме” региональ нормативлары күзәтчелек һәм контрольлек итүче органнар һәм хужалык итүче субъектлар тарафыннан туфракларның һәм жирләрнең торышын бәяләгәндә, табигый һәм техноген характердагы аварияле һәм гадәттән тыш хәлләр килеп чыкканда, шулай ук әйләнә-тирә мохитне саклау объекты буларак туфракларга китерелгән зыяның күләмен санап чыгарганда куллану өчен билгеләнә.

4. Фон концентратлары, гранула-метрик составын исәпкә алып, туфракларның ике литогеохимик төркеме өчен эшләнде һәм Татарстан Республикасындагы төп туфрак типларының барлык генетик горизонтларына барча категорияләр һәм жирдән файдалану төрләре өчен тарала.

5. “Татарстан Республикасы туфракларында авыр металлларның фон күләме” региональ нормативлары ГОСТ Р 8.589-2001. “ГСИ. Әйләнә-тирә мохитнең пычрануын контрольдә тоту. Метрологик тәминат. Төп нигезләмәләр”, РД 52.18.191-89 “Методик күрсәтмәләр. Атом-абсорбцион анализлы туфрактагы пробаларда металлларның (бакыр, кургаш, цинк, никель, кадмий) серкәдә эри торган рәвешләренәң масса өлешен исәпләп чыгаруны башкару методикасы”, РД 52.18.289-90 “Методик күрсәтмәләр. Атом-абсорбцион анализлы туфрактагы пробаларда металлларның (бакыр, кургаш, цинк, никель, кадмий, кобальт, хром, марганец) хәрәкәт итүче рәвешләренәң масса өлешен исәпләп чыгаруны башкару методикасы” нигезендә билгеләнгән серкәдә эри торган һәм хәрәкәт итүче металлларның масса өлешеннән чыгып, металллар күләменә тигез итеп кабул ителә.

Туфракларның пробалары ГОСТ 17.4.3.01-83 “Табигатьне саклау. Туфраклар. Пробаларны сайлап алуға карата гомуми таләпләр”, ГОСТ 17.4.4.02-84 “Табигатьне

саклау. Туфраклар. Пробаларны сайлап алу һәм химик, бактериологик, гельминтологик анализ өчен эзерләү методлары”, ГОСТ 28168-89 “Туфраклар. Пробаларны сайлап алу” нигезендә сайлап алына.

Туфракларның гранула-метрик составы ГОСТ 12536-2014 “Грунтлар. Гранула-метрик (бөртекле) һәм микроагрегат составын лаборатор ачыклау методлары” нигезендә билгеләнә.

**Татарстан Республикасы туфракларында авыр металлларның
(АМ) фон күләме региональ нормативлары**

АМ	Туфракларның төркеме		Серкәдә эри торган рәвешләр, мг/кг	Хәрәкәт итүче рәвешләр, мг/кг
Cd	I	Комсыл, комсу, жиңелчә балчыксыл	0.5	0.1
	II	Уртача балчыксыл, авыр балчыксыл һәм балчыклы	0.5	0.1
Pb	I	Комсыл, комсу, жиңелчә балчыксыл	12	2.0
	II	Уртача балчыксыл, авыр балчыксыл һәм балчыклы	12	1.0
Co	I	Комсыл, комсу, жиңелчә балчыксыл	8	0.1
	II	Уртача балчыксыл, авыр балчыксыл һәм балчыклы	12	0.1
Cu	I	Комсыл, комсу, жиңелчә балчыксыл	14	0.4
	II	Уртача балчыксыл, авыр балчыксыл һәм балчыклы	22	0.2
Ni	I	Комсыл, комсу, жиңелчә балчыксыл	25	1.0
	II	Уртача балчыксыл, авыр балчыксыл һәм балчыклы	45	1.0
Zn	I	Комсыл, комсу, жиңелчә балчыксыл	40	2.5
	II	Уртача балчыксыл, авыр балчыксыл һәм балчыклы	50	1.0
Cr	I	Комсыл, комсу, жиңелчә балчыксыл	22	0.6
	II	Уртача балчыксыл, авыр балчыксыл һәм балчыклы	32	0.3

Mn	I	Комсыл, комсу, жиңелчө балчыксыл	570	55
	II	Уртача балчыксыл, авыр балчыксыл һәм балчыклы	720	45